

Materialers betydning for indeklimaet

Lis Winther Funch

Luftkvalitet inden døre

Kilder

Byggematerialer, møbler og deres overflader, elektrisk udstyr, rengøringsartikler, "luftfriskere", mennesker og deres aktiviteter

Kemiske reaktioner (ozon)

Skimmelsvampe

Oplevet luftkvalitet

Temperatur og luftfugtighed

Effekter

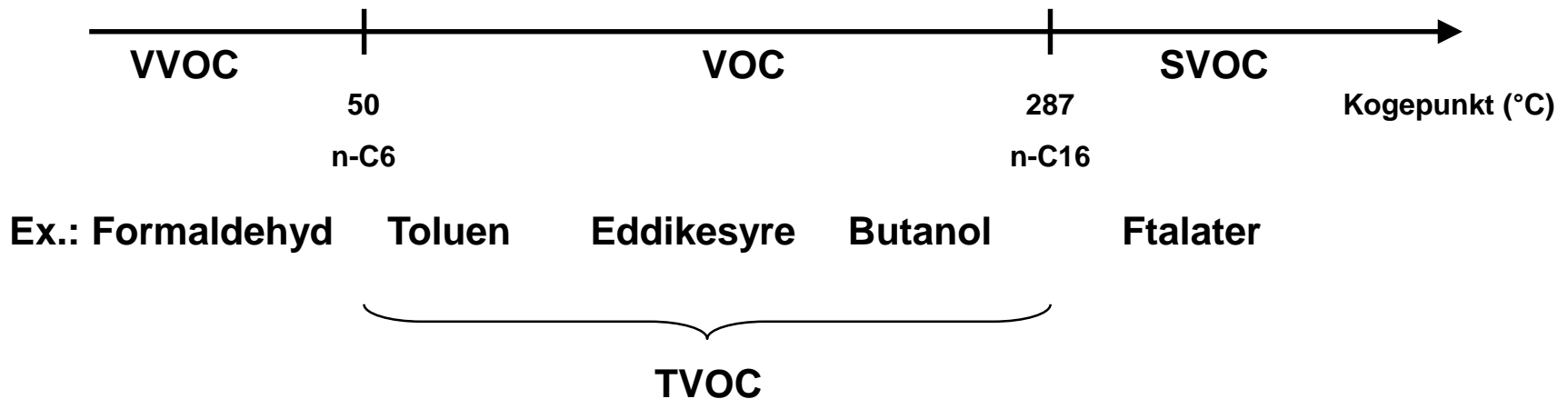
Lugt, slimhindeirritation, allergiske reaktioner, kræftfremkaldende

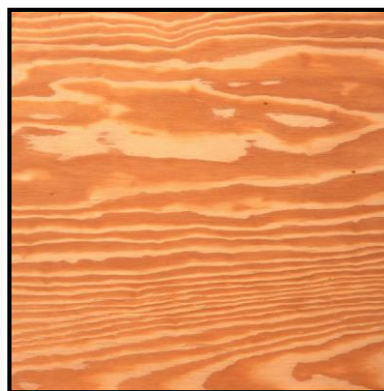
Kemiske stoffer i indeluften

- Volatile Organic Compounds (VOC)
- Very Volatile Organic Compounds (VVOC)
- Semi Volatile Organic Compounds (SVOC)

- Total Volatile Organic Compounds (TVOC, TSVOC)

Materialer og afgangning

- Spartelmasse og malinger → Glycoler, kationer
- Tæpper (latex) → 4 PCH
- Lakker → (Formaldehyd), estre, alkoholer, glycoler
- Spånplade, MDF mm → Formaldehyd, aldehyder, terpener
- Massivt træ → Terpener, syrer, aldehyder
- PVC → Phenol, ftalater
- Air "fresheners" → feks Limonene

Har vi krav til afgangning og luftkvalitet

- Byggematerialer
- Inventar og møbler
- Frivillige mærkningsordninger

Hvordan vurderer vi luftkvaliteten

Koncentration [$\mu\text{g TVOC}/\text{m}^3$]	Hygiejnisk vurdering
$\leq 300 \mu\text{g}/\text{m}^3$	Ingen indvendinger
$>300-1.000 \mu\text{g}/\text{m}^3$	Ingen indvendinger, hvis ingen af de individuelle guideline værdier er overskredet
$>1.000-3.000 \mu\text{g}/\text{m}^3$	Indvendinger af betydning
$>3.000-10.000 \mu\text{g}/\text{m}^3$	Alvorlige indvendinger
$>10.000 \mu\text{g}/\text{m}^3$	Uacceptabelt

Særligt problematiske materialer

- Gulv/vægopbygninger
- Andre kemiske byggematerialer
- Inventar og møbler
- Genbrugsmaterialer ?

Nogle materialer med en historie

- Kontaktallergi, tæpper med biocid
- Lugt, isoleringmateriale
- Lugt, hovedpine, stoleunderlag
- Svimmelhed, hovedpine, skolager

UmweltBundesAmt – Nyt hovedkvarter

"Only materials which respond to high health- and environment compatibility standards in regard to source, transport, manufacture use and disposal shall be used"

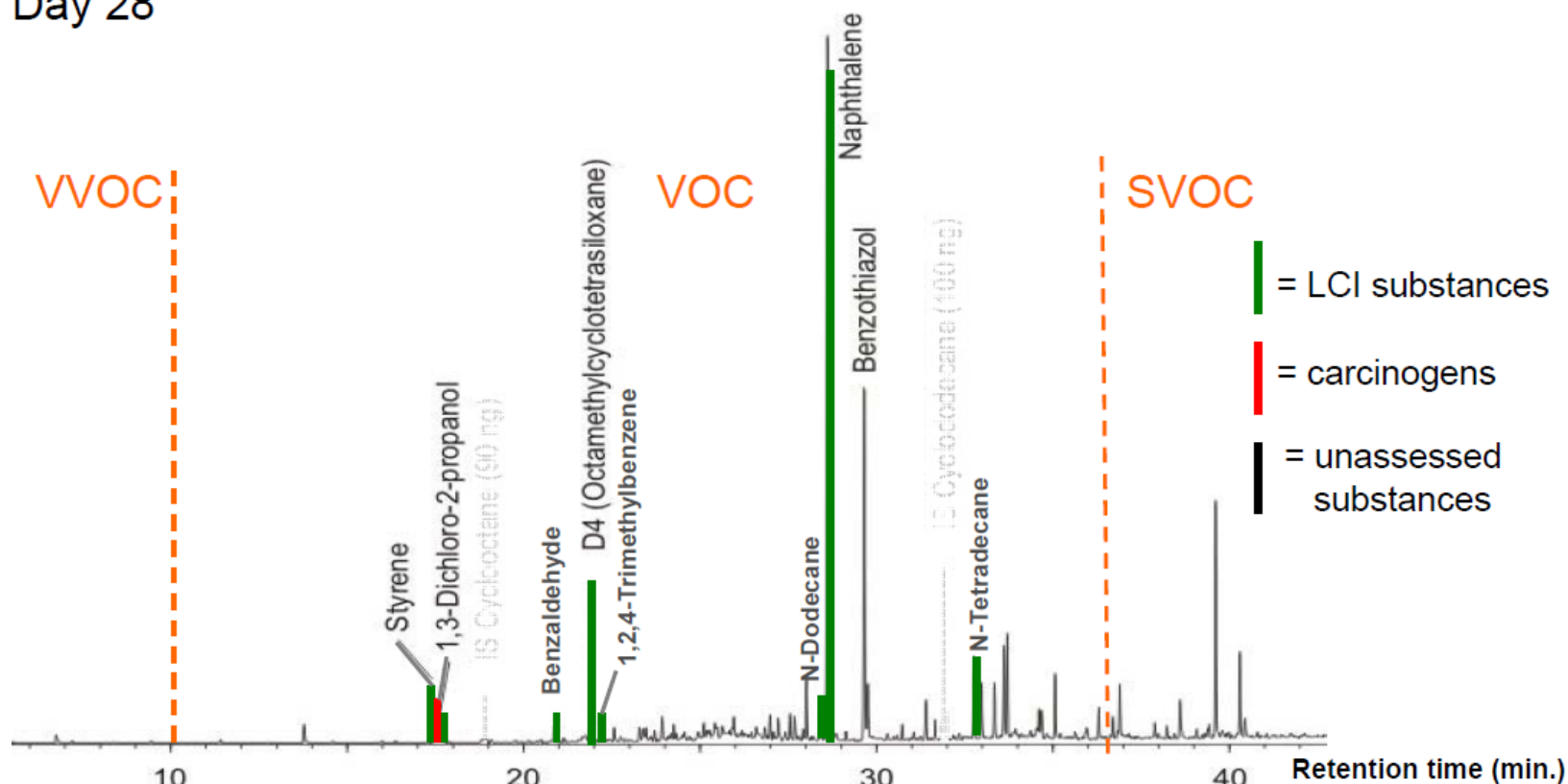

18.600 m² gummigulvbelægning

UBA – Vurdering iht. AgBB

Day 28

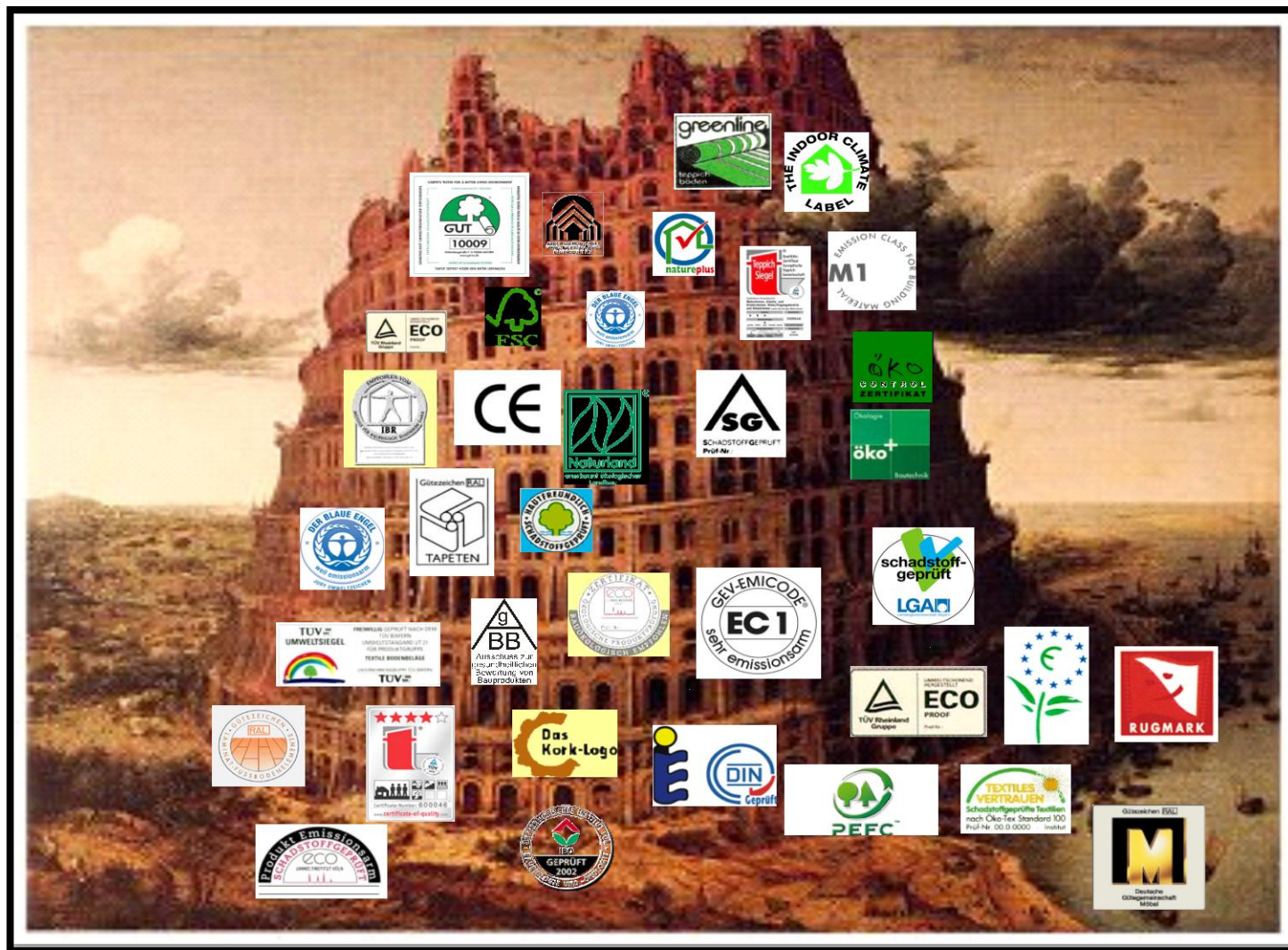

	(NIK-) limit ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Result ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Classification
1,3-Dichlor-2-propanol	≤ 1	22	EU Carc. Cat. 2
Naphthalene	≤ 10	136	EU Carc. Cat. 3
Non-assessables	≤ 100	172	

Mærkningsordninger for materiale-emissioner

'Babel of labels...', Christine Däumling

DS 3033 Klassifikation af indeklima

Frivillig standard til
klassifikation af indeklimaets kvalitet

Mulighed for at stille målbare krav til indeklimaet

Tilskyndelse til at højne indeklimaets kvalitet

Øge folkesundheden

Skoler

Institutioner

Boliger

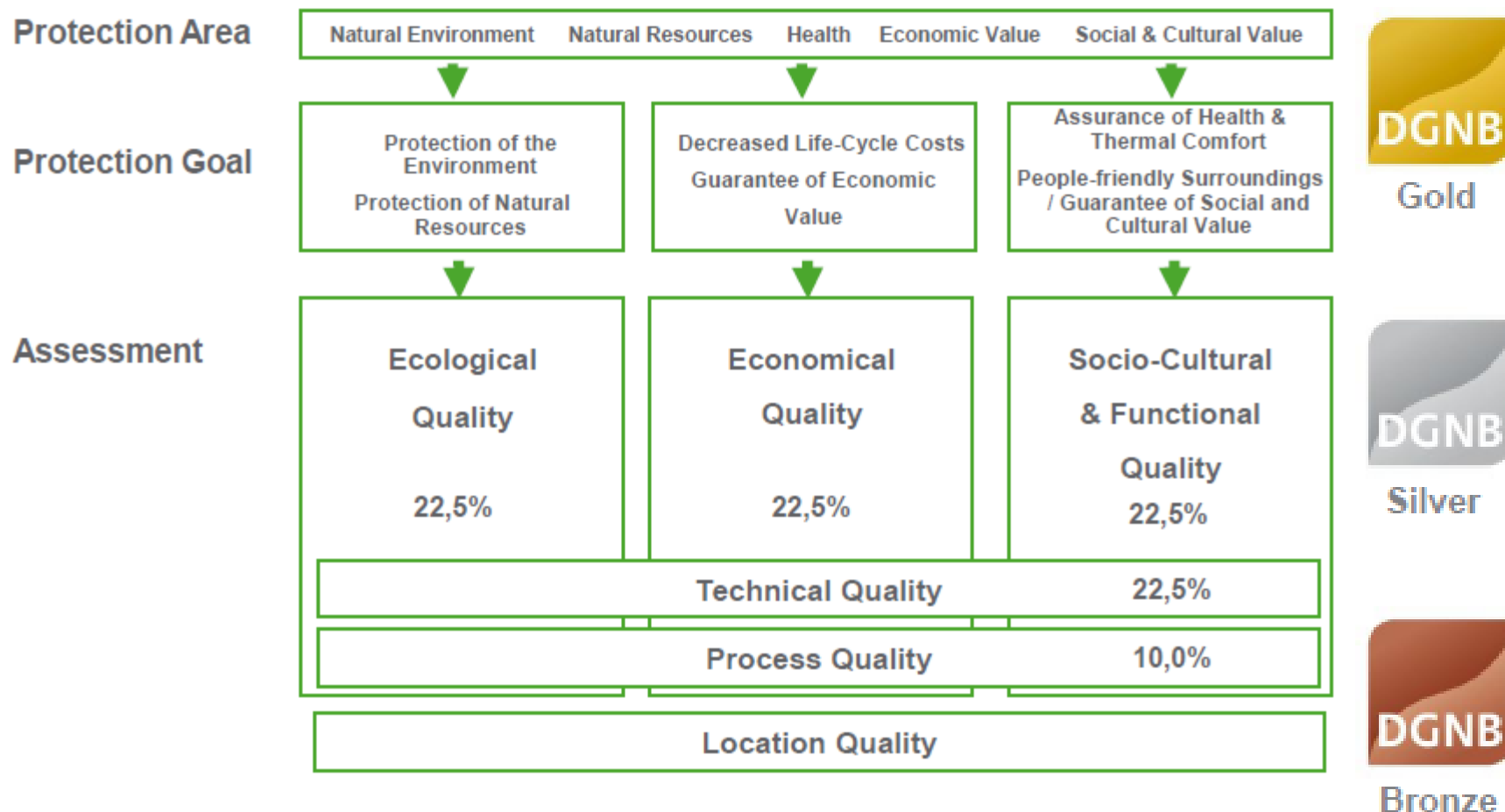
Kontorer

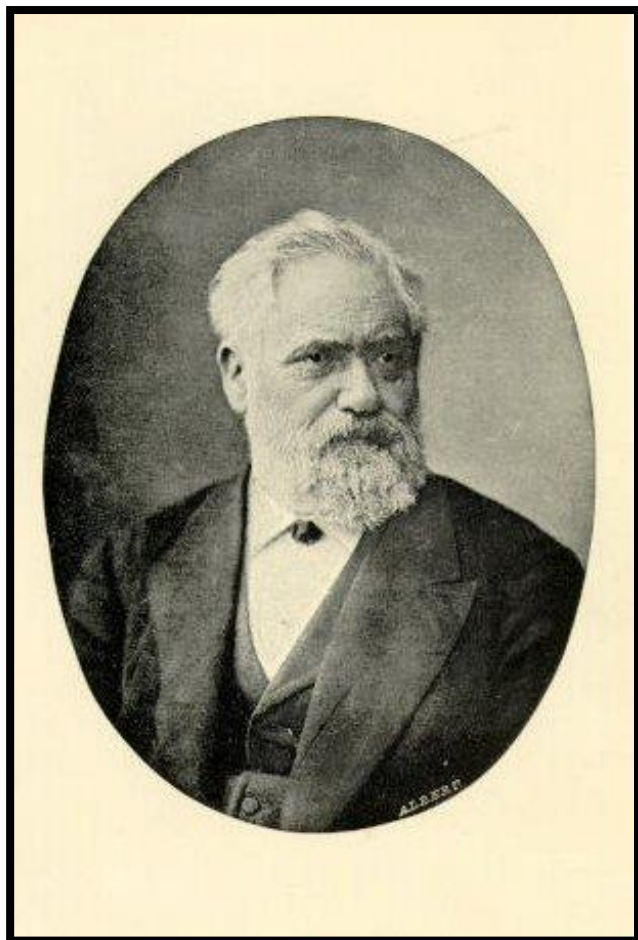
Certificering af bæredygtighed

Evaluation Areas

Kontorbygninger, boliger (> 6 enheder), hospitaler

Kildekontrol, ventilation og rengøring – vejen til god luftkvalitet

Pettenkofer (1858)

”If there is a pile of manure in a space, do not try to remove the odour by ventilation.

Remove the pile of manure”

Dilution is *not* the solution to pollution but....